

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 5, 2025

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:141](#) 11-02-2025

Heeft de verdachte de aanmerkelijke kans op de dood van het slachtoffer bewust aanvaard?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:199](#) 11-02-2025

Heeft de rechtbank de gegrondverklaring van het klaagschrift voldoende gemotiveerd, rekening houdend met de standpunten van de officier van justitie en het summiere karakter van het onderzoek in de raadkamer?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:204](#) 11-02-2025

Kan de Hoge Raad de gestelde prejudiciële vraag beantwoorden?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:172](#) 11-02-2025

Levert het laten maken van foto door ander het 'vervaardigen' van afbeelding als bedoeld in artikel 240b lid 1 (oud) Sr op?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:194](#) 11-02-2025

Heeft de verdachte zich opgehouden in de nabijheid van de woning waar het huisverbod op rustte?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:198](#) 11-02-2025

Heeft de rechtbank de gegrondverklaring van het klaagschrift voldoende gemotiveerd, rekening houdend met de standpunten van de officier van justitie en het summiere karakter van het onderzoek in de raadkamer?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:201](#) 11-02-2025

Is er sprake van soortgelijke feiten als bedoeld in artikel 36d Sr?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:203](#) 11-02-2025

Heeft het hof ten onrechte het beroep op vrijwillige terugtred verworpen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:206](#) 11-02-2025

Heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van het door de verdediging naar voren gebrachte uitdrukkelijk onderbouwde standpunt?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:208](#) 11-02-2025

Bewijsklacht.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:207](#) 11-02-2025

Bewijsklacht.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:225](#) 11-02-2025

Had de verdachte (voorwaardelijk) opzet op de aanwezigheid van hennep en kon hij daarover feitelijke macht uitoefenen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:226](#) 11-02-2025

Is de verdachte gebracht tot het begaan van andere strafbare feiten dan waarop zijn opzet al tevoren was gericht?

RECHTSPRAAK

Is de verdachte gebracht tot het begaan van andere strafbare feiten dan waarop zijn opzet al tevoren was gericht?

Is de verdachte gebracht tot het begaan van andere strafbare feiten dan waarop zijn opzet al tevoren was gericht?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van het hof met betrekking tot de in de zaak met parketnummer 09-101682-20 onder 1 en 2 ten laste gelegde feiten dat de verdachte niet is gebracht tot het begaan van andere strafbare feiten dan waarop zijn opzet al tevoren was gericht.

Op grond van artikel 126i lid 2 Sv mag de opsporingsambtenaar bij de uitvoering van (onder meer) het bevel om goederen af te nemen de verdachte niet tot andere strafbare feiten brengen dan waarop het opzet van de verdachte al tevoren was gericht. Dit voorschrift strekt mede tot bescherming van het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) heeft in dit verband overwogen dat ‘the use of special investigative methods – in particular, undercover techniques – cannot in itself infringe the right to a fair trial. However, on account of the risk of police incitement entailed by such techniques, their use must be kept within clear limits’ (EHRM 5 februari 2008, nr. 74420/01, par. 51 (*Ramanauskas/Litouwen*)). Over deze ‘clear limits’ heeft het EHRM in de zaak *Ramanauskas* verder overwogen:

‘54. Furthermore, while the use of undercover agents may be tolerated provided that it is subject to clear restrictions and safeguards, the public interest cannot justify the use of evidence obtained as a result of police incitement, as to do so would expose the accused to the risk of being definitively deprived of a fair trial from the outset (...).

55. Police incitement occurs where the officers involved – whether members of the security forces or persons acting on their instructions – do not confine themselves to investigating criminal activity in an essentially passive manner, but exert such an influence on the subject as to incite the commission of an offence that would otherwise not have been committed, in

order to make it possible to establish the offence, that is, to provide evidence and institute a prosecution (...).'

Over de vraag of sprake is van 'police incitement' en in hoeverre het optreden van opsporingsambtenaren 'essentially passive' is, heeft het EHRM in zijn uitspraak van 15 oktober 2020, nr. 40495/15 (*Akbay e.a./Duitsland*) overwogen:

'111. When faced with a plea of police incitement, or entrapment, the Court will attempt to establish, as a first step, whether there has been such incitement or entrapment (substantive test of incitement (...)).

(...)

113. In order to distinguish police incitement, or entrapment, from the use of legitimate undercover techniques in criminal investigations, the Court has developed the following criteria.

114. In deciding whether the investigation was "essentially passive" the Court will examine the reasons underlying the covert operation and the conduct of the authorities carrying it out. The Court will rely on whether there were objective suspicions that the applicant had been involved in criminal activity or was predisposed to commit a criminal offence (see *Bannikova*, cited above, § 38).

115. The Court has found in that context, in particular, that the national authorities had no good reason to suspect a person of prior involvement in drug trafficking where he had no criminal record, no preliminary investigation had been opened against him and there was nothing to suggest that he had a predisposition to become involved in drug dealing until he was approached by the police (see *Teixeira de Castro*, cited above, § 38; confirmed in *Edwards and Lewis v. the United Kingdom* [GC], nos. 39647/98 and 40461/98, §§ 46 and 48, ECHR 2004-X; *Khudobin v. Russia*, no. 59696/00, § 129, ECHR 2006-XII (extracts); *Ramanauskas*, cited above, § 56; and *Bannikova*, cited above, § 39; see also *Pyrgiotakis*, cited above, § 21). The following may, depending on the circumstances of a particular case, be considered indicative of pre-existing criminal activity or intent: the applicant's demonstrated familiarity with the current prices for drugs and ability to obtain drugs at short notice (compare *Shannon v. the United Kingdom* (dec.), no. 67537/01, ECHR 2004-IV); and the applicant's pecuniary gain from the transaction (see *Khudobin*, cited above, § 134, and *Bannikova*, cited above, § 42).

116. When drawing the line between legitimate infiltration by the police and incitement to commit an offence, the Court will further examine the question of whether the applicant was subjected to pressure to commit the offence. In drug cases it has found the abandonment of a

passive attitude by the investigating authorities to be associated with such conduct as taking the initiative in contacting the applicant, renewing the offer despite his or her initial refusal, insistent prompting, raising the price beyond average or appealing to the applicant's compassion by mentioning withdrawal symptoms (see, among other authorities, *Bannikova*, cited above, § 47, and *Veselov and Others v. Russia*, nos. 23200/10 and 2 others, § 92, 2 October 2012).

117. The Court has further recognised that a person can also be subjected to entrapment if he or she was not directly in contact with the police officers working undercover, but had been involved in the offence by an accomplice who had been directly incited to commit an offence by the police (compare *Lalas v. Lithuania*, no. 13109/04, §§ 41 et seq., 1 March 2011). There has been entrapment, as opposed to legitimate undercover techniques in criminal investigations, in these circumstances if the acts of the police represented an inducement to commit the offence for this further person as well (compare *Lalas*, cited above, § 45, and *Grba v. Croatia*, no. 47074/12, § 95, 23 November 2017). The Court has taken into account in this connection whether it was foreseeable for the police that the person directly incited to commit the offence was likely to contact other persons to participate in the offence, whether that person's activities were also determined by the conduct of the police officers and whether the persons involved were considered accomplices in the offence by the domestic courts (compare *Lalas*, cited above, § 45; see also *Ciprian Vlăduț and Ioan Florin Pop v. Romania*, nos. 43490/07 and 44304/07, §§ 84-94, 16 July 2015, in which the Court appears to have considered that both the applicant directly in contact with the undercover agent and his accomplice were incited to commit a drug offence).

118. When applying the above criteria, the Court places the burden of proof on the authorities. It falls to the prosecution to prove that there was no incitement, provided that the defendant's allegations are not wholly improbable. In practice, the authorities may be prevented from discharging this burden by the absence of formal authorisation and supervision of the undercover operation (see *Bannikova*, cited above, § 48). The Court has emphasised in that context the need for a clear and foreseeable procedure for authorising investigative measures, as well as for their proper supervision. It has considered judicial supervision the most appropriate means in cases of covert operations (see *Bannikova*, cited above, §§ 49-50, and *Matanović*, cited above, § 124; compare *Edwards and Lewis*, cited above, §§ 46 and 48).

119. Where, under the substantive test of incitement, on the basis of the available information the Court has been able to find with a sufficient degree of certainty that the domestic authorities investigated the applicant's activities in an essentially passive manner and did not incite him or her to commit an offence, that would normally be sufficient for the Court to conclude that the subsequent use in the criminal proceedings against the applicant of the

evidence obtained by the undercover measure does not raise an issue under Article 6 § 1 of the Convention (see, for instance, Scholer, cited above, § 90, and Matanović, cited above, § 133).'

Over de rechterlijke toetsing in geval van een beroep door de verdediging op het instigatieverbod houdt de uitspraak van het EHRM in de zaak *Akbay e.a./Duitsland* in:

‘120. In order to determine whether the trial was fair, the Court has further clarified in its more recent case-law that it will be necessary to proceed, as a second step, with a procedural test of incitement not only if the Court’s findings under the substantive test are inconclusive owing to a lack of information in the file, the lack of disclosure or contradictions in the parties’ interpretations of events, but also if the Court finds, on the basis of the substantive test, that an applicant was subjected to incitement (see Matanović, cited above, § 134, and Ramanauskas v. Lithuania (no. 2), no. 55146/14, § 62, 20 February 2018).

121. The Court applies this procedural test in order to determine whether the necessary steps to uncover the circumstances of an arguable plea of incitement were taken by the domestic courts and whether in the case of a finding that there has been incitement, or in a case in which the prosecution failed to prove that there was no incitement, the relevant inferences were drawn in accordance with the Convention (see Ramanauskas, cited above, § 70; Ciprian Vlăduț and Ioan Florin Pop, cited above, §§ 87-88; and Matanović, cited above, § 135).

122. While the Court will generally leave it to the domestic authorities to decide what procedure is to be followed when the courts are faced with a plea of incitement, it has indicated that the domestic courts must deal with an entrapment complaint in a manner compatible with the right to a fair hearing where the complaint of incitement constitutes a substantive defence, places the court under a duty to either stay the proceedings as an abuse of process or to exclude any evidence obtained by entrapment, or leads to similar consequences (compare Bannikova, cited above, §§ 54-56; Matanović, cited above, § 126; and Ramanauskas (no. 2), cited above, § 59).

123. The Court has reiterated in its well-established case-law in this context, in particular, that the public interest in the fight against crime cannot justify the use of evidence obtained as a result of police incitement, as to do so would expose the accused to the risk of being definitively deprived of a fair trial from the outset (see, inter alia, Teixeira de Castro, cited above, §§ 35-36; Edwards and Lewis, cited above, §§ 46 and 48; Vanyan, cited above, § 46; Ramanauskas, cited above, § 54; Bannikova, cited above, § 34; and Furcht, cited above, §§ 47 and 64). For the trial to be fair within the meaning of Article 6 § 1 of the Convention, all evidence obtained as a result of police incitement must be excluded or a procedure with similar consequences must apply (see Lagutin and Others v. Russia, nos. 6228/09 and 4

others, § 117, 24 April 2014, with further references, and Furcht, cited above, § 64). A person cannot be punished for a criminal activity (or a part thereof) which was the result of incitement on the part of the State authorities (see Grba, cited above, § 103).

124. The Court has therefore held that where an applicant's conviction for an offence was based on evidence obtained by police incitement, even a considerable mitigation of the applicant's sentence cannot be regarded as a procedure with similar consequences to the exclusion of the impugned evidence (see Furcht, cited above, §§ 68-69). Moreover, it has clarified that a confession to an offence committed as a result of incitement cannot eradicate either the incitement or its effects (see Ramanauskas, cited above, § 72, and Bannikova, cited above, § 60).'

Het hof heeft vastgesteld dat op 25 mei 2020 bij de politie een MMA-melding (Meld Misdaad Anoniem) is binnengekomen, die inhield dat de verdachte op zijn Snapchataccount foto's van vuurwapens en munitie zou tonen en te koop zou aanbieden. Deze melding vond later bevestiging in gesprekken tussen onder meer de verdachte en [betrokkene 1] die kennelijk betrekking hadden op de handel in wapens, waaronder een chatgesprek van 6 juli 2020, waarin de verdachte in reactie op een vraag over het regelen van een 'clock 9mm', aangeeft die snel te kunnen regelen. Uit de vaststellingen van het hof volgt verder dat een opsporingsambtenaar op 29 mei 2020 en 2 juni 2020 op Snapchat berichten van de verdachte heeft gezien waarin de verdachte verdovende middelen aanbood. Nadat de opsporingsambtenaar één gram drugs had afgenomen van de verdachte, heeft de opsporingsambtenaar op 6 augustus 2020 vervolgens gevraagd of de verdachte 'iets' kon regelen, omdat hij 'iets' nodig had 'ter bescherming' en 'om bij hem te dragen', waarna de verdachte – na een korte onderhandeling – aangaf dat hij 'iets kleins' kon regelen en later op de dag een vuurwapen aan de opsporingsambtenaar heeft overgedragen.

Op basis van deze vaststellingen heeft het hof geoordeeld dat er voorafgaand aan de bevelen tot pseudokoop – van 15 juli 2020 en 6 augustus 2020 – 'al sterke aanwijzingen waren dat de verdachte zich (...) bezighield met de handel in wapens' en dat de verdachte niet is gebracht tot het begaan van andere strafbare feiten dan waarop zijn opzet al tevoren was gericht. Dit oordeel getuigt – gelet op artikel 126i lid 2 Sv en de hierboven weergegeven rechtspraak van het EHRM – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:226

Zaaknummer: 22/02556

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en M. Kuijer

Advocaten: A.A.G. Balkenende

Wetsartikelen: 126i Sv

RECHTSPRAAK

Had de verdachte (voorwaardelijk) opzet op de aanwezigheid van hennep en kon hij daarover feitelijke macht uitoefenen?

Had de verdachte (voorwaardelijk) opzet op de aanwezigheid van hennep en kon hij daarover feitelijke macht uitoefenen?

Het cassatiemiddel klaagt dat het bewezen verklaarde opzettelijk aanwezig hebben van hennep niet kan worden afgeleid uit de bewijsvoering.

Van 'aanwezig hebben' als bedoeld in artikel 2 aanhef en onder C Opiumwet en artikel 3 aanhef en onder C Opiumwet is sprake als de verdachte feitelijke macht over de verdovende middelen kan uitoefenen in de zin dat hij daarover kan beschikken. De verdovende middelen hoeven zich daarvoor niet noodzakelijkerwijs in de directe nabijheid van de verdachte te bevinden. Voor de bewezenverklaring van het 'aanwezig hebben' hoeft niet te kunnen worden vastgesteld dat de verdovende middelen aan de verdachte toebehoren of dat sprake is van beschikkings- of beheersbevoegdheid ten aanzien van de verdovende middelen. Dit aanwezig hebben geldt als misdrijf wanneer wordt ten laste gelegd en bewezen verklaard dat sprake is van opzet (daaronder begrepen voorwaardelijk opzet) op het aanwezig hebben. (Vgl. HR 21 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1945.)

Het hof heeft het volgende vastgesteld. Op 17 mei 2019 heeft de verdachte een huurovereenkomst getekend waarmee hij met ingang van 1 juni 2019 het bedrijfspand aan de [a-straat 1] in [plaats] huurde. Dit pand bestaat uit een loods en een aangebouwd kantoorpand. Ongeveer zes weken voordat overeenstemming over de huur werd bereikt – dus begin april 2019 – heeft de verdachte een rondleiding door het pand gekregen. Tussen 4 april 2019 en 27 mei 2019 heeft de verdachte WhatsApp-gesprekken gevoerd met [betrokkene 1]. Over [betrokkene 1] waren meldingen ontvangen dat hij jarenlang elektrische voorzieningen voor hennepkwekerijen zou aanleggen. Tussen de verdachte en [betrokkene 1] werd gesproken over rijden naar [plaats] (4 april 2019 en 22 mei 2019). Verder spraken zij onder meer over een 'grootverbruiker', de hoeveelheid ampère die binnenkomt (16 mei 2019), 'straks alles weer aan de draai hebben', 'iedere dag [plaats]', 'meerdere dingen die daar moeten

gebeuren' (22 mei 2019) en het betalen van 'dikke huur daar' (27 mei 2019). Op 9 oktober 2019 is in de loods van het pand een hennepkwekerij met in totaal 4690 hennepplanten en hennepstekken aangetroffen. De sleutel van de loods bevond zich in het aangebouwde kantoor van de verdachte. Daarmee had de verdachte toegang tot de loods.

Het hof heeft op grond van de hiervoor genoemde vaststellingen geoordeeld dat de verdachte ten minste de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat de loods zou worden gebruikt voor het kweken van hennep. Daarmee heeft het hof tevens tot uitdrukking gebracht dat de verdachte (voorwaardelijk) opzet had op de aanwezigheid van de hennepplanten en de hennepstekken die op 9 oktober 2019 in de loods zijn aangetroffen. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk. Het hof heeft verder geoordeeld dat de verdachte de hennepplanten en de hennepstekken opzettelijk aanwezig heeft gehad, nu de hennepkwekerij zich 'zowel formeel als feitelijk in de machtssfeer' van de verdachte bevond. Daarin ligt als oordeel van het hof besloten dat de verdachte feitelijke macht over de hennepplanten en de hennepstekken kon uitoefenen in de zin dat hij daarover kon beschikken. Gelet op wat is vooropgesteld, geeft dit oordeel niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Het is ook niet onbegrijpelijk in het licht van de vaststellingen van het hof, die onder meer inhouden dat de verdachte de huurder van het pand was, over de sleutel van de loods beschikte en daarmee toegang tot de loods had.

Het cassatiemiddel faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:225

Zaaknummer: 22/02893

Rechters: M.J. Borgers, C. Caminada en F. Posthumus

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 3 Opiumwet

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht.

Bewijsklacht.

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring met klachten die zijn gericht tegen de motivering van de bewezenverklaring.

De klachten van het cassatiemiddel leiden niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.

Beoordeling van het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat in de cassatiefase de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het cassatiemiddel is gegrond. In het licht van de beperkte mate van overschrijding van de redelijke termijn volstaat de Hoge Raad met het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden, en is er geen aanleiding om aan dat oordeel enig ander rechtsgevolg te verbinden.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:207

Zaaknummer: 23/00848

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en R. Kuiper

Advocaten: R.J. Baumgardt en M.J. van Berlo

Wetsartikelen: 6 EVRM , 359 Sv, en

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht.

Bewijsklacht.

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring met klachten die zijn gericht tegen de motivering van de bewezenverklaring.

De klachten van het cassatiemiddel leiden niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.

Beoordeling van het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat in de cassatiefase de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het cassatiemiddel is gegrond. In het licht van de beperkte mate van overschrijding van de redelijke termijn volstaat de Hoge Raad met het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden, en is er geen aanleiding om aan dat oordeel enig ander rechtsgevolg te verbinden.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:208

Zaaknummer: 23/00922

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en R. Kuiper

Advocaten: E.E.W.J. Maessen

Wetsartikelen: 359 Sv en 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van het door de verdediging naar voren gebrachte uitdrukkelijk onderbouwde standpunt?

Heeft het hof in strijd met artikel 359 lid 2 Sv niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van het door de verdediging naar voren gebrachte uitdrukkelijk onderbouwde standpunt?

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen heeft opgegeven waarom het is afgeweken van het door de verdediging naar voren gebrachte uitdrukkelijk onderbouwde standpunt dat de mogelijkheid niet is uit te sluiten dat een ander dan de verdachte het bewezen verklaarde feit heeft gepleegd.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:206

Zaaknummer: 23/00530

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en R. Kuiper

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft het hof ten onrechte het beroep op vrijwillige terugtred verworpen?

Heeft het hof ten onrechte het beroep op vrijwillige terugtred verworpen?

Het cassatiemiddel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op vrijwillige terugtred als bedoeld in artikel 46b Sr.

Het hof heeft het beroep op ‘vrijwillige terugtred’ – dus het beroep op het onvoltooid blijven van het ten laste gelegde misdrijf door omstandigheden die afhankelijk waren van de wil van de verdachte – verworpen. Daartoe heeft het hof overwogen dat de verdachte samen met zijn mededader ’s nachts een lange tijd heeft rondgereden met voorwerpen (bivakmutsen, handschoenen en een machete) die konden worden gebruikt voor een beoogde straatroof, zonder zich op enig moment van die voorwerpen te ontdoen. In dat verband heeft het hof vastgesteld dat de verdachte en zijn mededader deze voorwerpen nog steeds voorhanden hadden op het moment dat zij door de politie werden aangehouden. Het hof heeft verder geoordeeld dat het ‘enkele doorrijden van de verdachte in Vinkeveen nadat ze een potentieel slachtoffer hadden gevonden, in plaats van daar en toen te stoppen’ niet toereikend is om te kunnen concluderen dat sprake is geweest van een vrijwillige terugtred. Een en ander geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting, en is niet onbegrijpelijk. Daardoor kunnen de klachten van het cassatiemiddel die zich keren tegen de verwerping van het beroep op vrijwillige terugtred niet tot cassatie leiden.

Dat wordt niet anders doordat het cassatiemiddel terecht wijst op de onjuistheid van de overweging van het hof dat de omstandigheid dat de verdachte van Abcoude naar Vinkeveen is doorgereden omdat in Abcoude op dat moment geen potentiële slachtoffers te vinden waren, ‘een van buiten komende omstandigheid was die maakt dat van vrijwillige terugtred ten aanzien van het tenlastegelegde geen sprake meer kon zijn’. Nu het beoogde misdrijf nog niet had plaatsgevonden, hadden de verdachte en zijn mededader immers ook na hun vergeefse rit door Vinkeveen nog vrijwillig kunnen terugtreden door, in de woorden van de memorie van toelichting, ‘te bewerken dat uitgesloten werd dat met behulp van hun

voorbereidingshandelingen het aanvankelijk beoogde misdrijf nog zou worden begaan'. De onjuistheid van deze overweging doet echter niet af aan het hiervoor besproken oordeel van het hof dat de verdachte van die – tot zijn aanhouding nog bestaande – mogelijkheid alsnog vrijwillig terug te treden, geen gebruik heeft gemaakt.

Het cassatiemiddel is tevergeefs voorgesteld.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:203

Zaaknummer: 23/04021

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en T.B. Trotman

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 46b Sr

RECHTSPRAAK

Is er sprake van soortgelijke feiten als bedoeld in artikel 36d Sr?

Is er sprake van soortgelijke feiten als bedoeld in artikel 36d Sr?

Het cassatiemiddel klaagt over de beslissing van het hof dat de in beslag genomen stiletto aan het verkeer onttrokken wordt verklaard.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.2 tot en met 3.5.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:201

Zaaknummer: 23/01915

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C.N. Dalebout

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 36d Sr

RECHTSPRAAK

Heeft de rechtbank de gegrondverklaring van het klaagschrift voldoende gemotiveerd, rekening houdend met de standpunten van de officier van justitie en het summiere karakter van het onderzoek in de raadkamer?

Heeft de rechtbank de gegrondverklaring van het klaagschrift voldoende gemotiveerd, rekening houdend met de standpunten van de officier van justitie en het summiere karakter van het onderzoek in de raadkamer?

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van de rechtbank 'dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring van het inbeslaggenomen horloge zal bevelen'.

Het procesverloop, de door de klager en het openbaar ministerie ingenomen standpunten en het oordeel van de rechtbank zijn weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.2 tot en met 2.7.

Gelet op de in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.2 tot en met 3.4 genoemde rechtspraak van de Hoge Raad en het daarin onder 3.7 besproken motiveringsgebrek in de beschikking van de rechtbank, slaagt het cassatiemiddel.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:198

Zaaknummer: 24/01538

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijter en C.N. Dalebout

Advocaten: A.W. Syrier

Wetsartikelen: 94 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft de verdachte zich opgehouden in de nabijheid van de woning waar het huisverbod op rustte?

Heeft de verdachte zich opgehouden in de nabijheid van de woning waar het huisverbod op rustte?

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over de bewezenverklaring van het handelen in strijd met het aan de verdachte opgelegde huisverbod.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 11 Wet tijdelijk huisverbod (Wth). Daarom moet worden aangenomen dat de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende woorden ‘zich ophouden in nabijheid van’ zijn gebruikt met dezelfde strekking als de woorden ‘zich ophouden bij’ in artikel 11 Wth in samenhang met artikel 1 aanhef en onder b Wth.

De geschiedenis van de totstandkoming van de Wth houdt onder meer in:

- de memorie van toelichting:

‘Artikel 1

(...)

Onder b wordt een definitie van het begrip «huisverbod» gegeven. In de definitie wordt tot uitdrukking gebracht dat nadat het huisverbod is opgelegd, de uithuisgeplaatste onmiddellijk zijn woning dient te verlaten en dat hij zijn woning gedurende de periode dat het huisverbod van kracht is, niet mag betreden. Ook mag hij zich niet ophouden bij de woning of aanwezig zijn in de woning. Woning omvat het huis, het appartement of andere woonruimte, zoals een woonboot. Daarnaast mag de uithuisgeplaatste zich ook niet ophouden bij de woning; daarmee ziet het huisverbod ook op de directe omgeving van de woning, zoals de tuin, het trappenhuis en de gemeenschappelijke ruimten in bijvoorbeeld een appartementencomplex. In de beschikking zal de plaats waarvoor het huisverbod geldt, worden opgenomen (artikel 2, vierde lid) zodat het voor de uithuisgeplaatste duidelijk is tot waar het huisverbod zich uitstrekt.’

(Kamerstukken II 2005/06, 30657, nr. 3, p. 17-18.)

- de nota naar aanleiding van het verslag:

‘Met «ophouden bij» wordt bedoeld dat de uithuisgeplaatste in de directe omgeving van de woning verblijft, zoals de straat of het gedeelte van de straat waar de woning zich bevindt.’

(Kamerstukken II 2005/06, 30657, nr. 6, p. 4.)

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte naar aanleiding van een verdenking van huiselijk geweld op grond van artikel 2 Wth een tijdelijk huisverbod opgelegd heeft gekregen met betrekking tot de woning aan de [a-straat 1] in [plaats]. Op grond daarvan mocht de verdachte deze woning niet betreden noch zich daarbij ophouden. Het hof heeft verder vastgesteld dat de verdachte zich na het uitvaardigen van dit huisverbod bevond in de woning aan de [a-straat 2] en dat die woning de helft betreft van een twee-onder-een-kapwoning, waarbij de andere helft de woning aan de [a-straat 1] betreft. Het hof heeft geoordeeld dat de verdachte zich zodoende in strijd met het opgelegde huisverbod heeft opgehouden in de nabijheid van de woning aan de [a-straat 1]. Dat oordeel getuigt, mede gelet op de onder 2.3.3 weergegeven wetsgeschiedenis, niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:194

Zaaknummer: 22/03006

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: B.J. Tieman

Wetsartikelen: 1 Wth, 2 Wth en 11 Wth

RECHTSPRAAK

Levert het laten maken van foto door ander het ‘vervaardigen’ van afbeelding als bedoeld in artikel 240b lid 1 (oud) Sr op?

Levert het laten maken van foto door ander het ‘vervaardigen’ van afbeelding als bedoeld in artikel 240b lid 1 (oud) Sr op?

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 240b lid 1 (oud) Sr. Daarom moet worden aangenomen dat het in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende begrip ‘vervaardigen’ is gebruikt in de betekenis die dat begrip heeft in die bepaling.

Het hof heeft in zijn bewijsvoering onder meer vastgesteld dat de verdachte volgens zijn plan het minderjarige slachtoffer een foto heeft laten maken met zijn penis in haar mond. Verder heeft het hof vastgesteld dat de verdachte bij de totstandkoming van die foto van seksueel kindermisbruik (kinderporno) ‘initiatiefnemer, regisseur, participant en persoon die feitelijk overwicht had op het slachtoffer’ was. Het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat de verdachte een afbeelding heeft ‘vervaardigd’ als bedoeld in artikel 240b lid 1 (oud) Sr en dat daaraan niet afdoet dat het slachtoffer de camera heeft bediend, geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

De klacht faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:172

Zaaknummer: 23/04620

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en R. Kuiper

Advocaten: J.H.L. Antonides

Wetsartikelen: 240b Sr

RECHTSPRAAK

Kan de Hoge Raad de gestelde prejudiciële vraag beantwoorden?

Kan de Hoge Raad de gestelde prejudiciële vraag beantwoorden?

Wenk

Artikel 553 tot en met 555 Sv vormt de Eerste afdeling van Titel X van het Vierde Boek van het Wetboek van Strafvordering. Deze bepalingen zijn op 1 oktober 2022 in werking getreden als onderdeel van de Innovatiewet Strafvordering (de Wet van 22 juni 2022 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering ter bevordering van innovatie van verschillende onderwerpen in het kader van de modernisering van het Wetboek van Strafvordering, *Stb.* 2022, 276). De memorie van toelichting bij de Innovatiewet Strafvordering houdt onder meer in:

‘Artikel 553 (bevoegdheid tot stellen prejudiciële vragen)

Eerste lid

Het eerste lid voorziet in de bevoegdheid van de rechter om prejudiciële vragen te stellen aan de Hoge Raad. De rechter kan een vraag stellen indien de beantwoording daarvan nodig is voor zijn beslissing. Het antwoord op de vraag moet bovendien van bijzonder gewicht zijn, gelet op het met de vraag gemoeide zaaksoverstijgend belang. Het doel van deze regeling is de rechter in staat te stellen bepaalde rechtsvragen aan de Hoge Raad voor te leggen die van bijzonder belang zijn voor de individuele zaak of voor verschillende andere zaken. Door deze rechtsvraag reeds in feitelijke aanleg te kunnen stellen, kan worden voorkomen dat cassatieberoep wordt ingesteld en kan worden bereikt dat het door de Hoge Raad gegeven antwoord in meerdere andere zaken kan worden toegepast.

Evenals in de civiele prejudiciële procedure is gekozen om de procedure «breed» open te stellen. In beginsel kunnen in alle strafrechtelijke procedures vragen gesteld worden aan de Hoge Raad. Naast de zittingsrechter, kan dus ook de raadkamer prejudiciële vragen stellen (als is voldaan aan voornoemd criterium). De achterliggende gedachte is dat rechtsvragen niet alleen spelen in de hoofdprocedure. Alle rechters (o.a. rechter-commissaris, raadkamer, rechtbank, gerechtshof) kunnen in een strafrechtelijke procedure, dat wil zeggen, procedures

die onder het Wetboek van Strafvordering vallen, vragen stellen.

(...)

De rechter kan de Hoge Raad rechtsvragen stellen waarvan het antwoord nodig is voor de beslissing in de concrete zaak. (...) Om de rechter enige houvast te bieden in welke gevallen het stellen van een vraag passend is, specificieert het eerste lid dat het antwoord op de vraag nodig is «om te beslissen» en «aan de beantwoording van deze vraag bijzonder gewicht kan worden toegekend», waarbij gelet moet worden «op het met de vraag gemoeide zaaksoverstijgend belang». Deze specificering verduidelijkt dat de door de rechter te stellen rechtsvraag in beginsel voor meerdere zaken van belang is. Daarnaast moet aan de beantwoording van de vraag voldoende gewicht kunnen worden toegekend. Dit kan bijvoorbeeld liggen in de hoeveelheid zaken, de aard van de zaken en de omvang van de zaken waaraan het antwoord op de rechtsvraag kan bijdragen.

Onderwerpen waarover vragen kunnen worden gesteld liggen onder meer in de sfeer van de uitleg van een bepaalde delictomschrijving, de uitleg van een procesrechtelijke regel of uitleg van overgangsrecht. Dergelijke vragen zullen in verschillende procedures kunnen spelen en zijn van wezenlijk belang voor de vraag of een verdachte strafbaar heeft gehandeld en hoe het strafproces behoort te worden gevoerd. De beantwoording van dergelijke vragen door de Hoge Raad kan bijdragen aan de verdere rechtsontwikkeling, alsmede aan de effectiviteit van en de rechtsbescherming binnen het strafproces. (...)

De rechter die voornemens is een vraag te stellen zal moeten beoordelen of en in hoeverre een rechtsvraag een zaaksoverstijgend belang heeft en of het, gelet op de omstandigheden van het geval, opportuun is om juist in deze zaak een vraag te stellen. In welke mate het antwoord kan bijdragen aan de proceseconomie, dat wil zeggen aan een voortvarende behandeling van de voorliggende zaak en van andere zaken waarin dezelfde rechtsvraag speelt, zal de rechter in zijn afwegingen moeten betrekken. Ook zal hij bij zijn afweging eventuele nadelen van de procedure, die met name liggen in verlenging en toenemende complexiteit van de procedure, moeten betrekken. Daarin speelt het belang om het strafproces binnen redelijke termijn, voortvarend te behandelen. Dit zal met name een zorgvuldige afweging vergen wanneer de verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt op het moment van het stellen van de vraag. (...)

Gedurende de prejudiciële procedure wordt de verjaring geschorst (artikel 73 Sr; Hoge Raad 30 mei 2006, NJ 2006/366, m.nt. P.A.M. Mevis). Die schorsing van de verjaring geldt alleen de zaak waarin de vraag is gesteld. De schorsing geldt niet voor andere zaken waarin vergelijkbare rechtsvragen aan de orde zijn; dat zou leiden tot procedurele verwarring. Wel

hebben rechters in andere zaken natuurlijk de mogelijkheid om de zaak voor bepaalde tijd aan te houden, zodat zij de beantwoording van de prejudiciële vraag door de Hoge Raad kunnen afwachten. (...)

Tweede lid

(...)

Wanneer de rechter een prejudiciële vraag heeft gesteld, kan hij de zaak schorsen totdat het antwoord op de vraag van de Hoge Raad is ontvangen. Het is evenwel goed denkbaar dat hangende de vraag bij de Hoge Raad de zaak kan voortgaan. De zittingsrechter kan in de hoofdzaak bijvoorbeeld deskundigen en getuigen horen, nader onderzoek gelasten of een descepte houden. De prejudiciële procedure ziet immers op rechtsvragen en niet op onderzoek naar feiten en omstandigheden. De rechter zal echter pas kunnen beslissen ten aanzien van het punt waarover hij prejudiciële vragen heeft gesteld nadat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan en de betrokken procespartijen in de gelegenheid zijn gesteld zich over de uitspraak uit te laten (zie ook artikel 555, vijfde lid). Vanwege het zaaksoverstijgend belang van de te stellen prejudiciële vraag, kan het antwoord ook van belang zijn voor de beslissing van de rechter in andere zaken. Daarom is het wenselijk dat in die andere zaken de rechter ook de mogelijkheid heeft de verdere behandeling van de zaak te schorsen totdat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan. De rechter kan daarvoor gebruikmaken van de bevoegdheid tot schorsing van het onderzoek (artikel 281 e.v.). Daarom is het niet nodig om in deze bijzondere regeling een afzonderlijke bevoegdheid tot schorsing te regelen.

(...)

Artikel 554 (gelegenheid tot het maken van opmerkingen)

Eerste lid

De Hoge Raad heeft de mogelijkheid om meteen te beslissen de vraag niet te beantwoorden, omdat de vraag zich niet leent voor beantwoording bij wijze van prejudiciële beslissing of omdat de vraag van onvoldoende gewicht is om beantwoording te rechtvaardigen. Maakt de Hoge Raad van deze mogelijkheid gebruik, dan kan hij volstaan met het vermelden van dit oordeel. Er is geen nadere motivering nodig (vergelijk ook artikel 555, tweede lid).

(...)

Artikel 555 (beslissing Hoge Raad)

(...)

Tweede lid

De Hoge Raad beslist of hij de prejudiciële vraag beantwoordt of van beantwoording afziet omdat hij oordeelt dat de vraag zich niet leent voor beantwoording bij wijze van prejudiciële beslissing of de vraag van onvoldoende gewicht is om beantwoording te rechtvaardigen. De Hoge Raad kan hiertoe aanstonds beslissen (vgl. artikel 554, eerste lid), maar ook in een later stadium, bijvoorbeeld nadat de procureur-generaal een conclusie heeft genomen.

De vraag zal zich bijvoorbeeld niet voor beantwoording lenen als die te veel is verweven met de feiten van de zaak. Voorts kan de Hoge Raad van beantwoording afzien als het om een rechtsvraag gaat die reeds door de Hoge Raad is beantwoord of op een vraag waarop het antwoord al zonder meer duidelijk is. De Hoge Raad kan ook van beantwoording afzien indien de vraag van onvoldoende gewicht is (zie artikel 553, eerste lid). De regeling laat de nodige ruimte aan de Hoge Raad om zelf te beoordelen of en in hoeverre beantwoording van een vraag in een gegeven situatie wenselijk is, waarbij de Hoge Raad mede gelet op de beperkte capaciteit, ook zelf prioriteit kan geven aan vragen die naar zijn oordeel van groter belang zijn voor de rechtsvorming en de rechtsontwikkeling. Dit is vooral wenselijk indien een aanzienlijk aantal vragen wordt gesteld. De Hoge Raad hoeft niet uitgebreid te motiveren waarom hij afziet van het beantwoorden van de vraag, maar kan volstaan met een verwijzing naar één van de afwijzingsgronden.

Derde lid

Indien de beantwoording van de vraag niet meer nodig is voor de door de rechter te nemen beslissing zal de Hoge Raad kunnen afzien van beantwoording van de vraag. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de verdachte zijn standpunt wijzigt en de ten laste gelegde feiten wenst te bekennen en dit aangeeft in zijn opmerkingen aan de Hoge Raad, of de verdachte komt te overlijden waardoor het recht op strafvervolging vervalt, en de procedure in feitelijke instantie door een niet-ontvankelijkverklaring van de officier van justitie zal eindigen.

De Hoge Raad kan besluiten om de rechter die de vraag heeft gesteld, in de gelegenheid te stellen zich hierover uit te laten. Zo kan de rechter worden gevraagd nog nadere informatie naar voren te brengen over het zaaksoverstijgende belang (ECLI:NL:PHR:2016:862). Indien hem dat geraden voorkomt, kan de Hoge Raad besluiten om een vraag die niet meer nodig is voor het nemen van een beslissing alsnog te beantwoorden. Beantwoording van de vraag kan wenselijk zijn, vanwege het vereiste zaaksoverstijgend belang of vanuit het belang voor de verdere rechtsontwikkeling. Uit de civiele prejudiciële procedure is bijvoorbeeld een geval bekend dat de partijen inmiddels hadden geschikt, maar de rechtbank de Hoge Raad heeft

bericht dat de beantwoording van de vraag relevant was voor meerdere procedures (ECLI:NL:HR:2016:1087). Er worden geen nadere criteria gesteld aan deze bepaling. Hierdoor wordt de nodige ruimte gelaten aan de Hoge Raad om zelf, op basis van de voorliggende omstandigheden, tot een passende beslissing te komen.’

(*Kamerstukken II 2020/21, 35869, nr. 3, p. 32-36, 38.*)

De Hoge Raad heeft in zijn beslissing van 13 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:913 enkele inleidende opmerkingen gemaakt over prejudiciële vragen aan de strafkamer van de Hoge Raad. Deze opmerkingen houden onder meer in:

‘A. Prejudiciële vragen door de rechter aan de strafkamer van de Hoge Raad (3.2)

3.2 In alle procedures die zijn voorzien in het Wetboek van Strafvordering kunnen prejudiciële vragen worden gesteld aan de strafkamer van de Hoge Raad. Van de (discretionaire) bevoegdheid tot het stellen van prejudiciële vragen kan gebruik worden gemaakt als de rechter van oordeel is dat in het in artikel 553 lid 1 Sv genoemde geval een antwoord op de prejudiciële vraag nodig is om te kunnen beslissen. (...)

B. Wat is een prejudiciële vraag? (3.3.1-3.3.2)

3.3.1 Een prejudiciële vraag als bedoeld in artikel 553 lid 1 Sv is een rechtsvraag die aan de Hoge Raad kan worden gesteld als het antwoord op die vraag ‘nodig is om te beslissen’ in de betreffende procedure en dat antwoord bovendien een ‘zaaksoverstijgend belang’ heeft en daarom in beginsel voor meerdere strafzaken relevant is. Het gaat dus om een afgebakende en ondubbelzinnige vraag over een kwestie die zowel voor de beslissing in de betreffende procedure als voor de rechtsontwikkeling van belang is. (...)

C. De relevante feitelijke en juridische context (3.4.1-3.4.2)

3.4.1 De door de rechter gestelde prejudiciële vraag vormt de grondslag voor de prejudiciële procedure. De Hoge Raad moet daarom kunnen beschikken over de gegevens die nodig zijn om het zaaksoverstijgend belang van het antwoord op de prejudiciële vraag te kunnen bepalen en om te beoordelen of het antwoord op de vraag nodig is voor de rechter om te kunnen beslissen in de betreffende procedure. Die gegevens zijn ook van belang om dat antwoord voortvarend te kunnen geven. De rechter beschrijft derhalve waarom het antwoord op de vraag nodig is om te beslissen, en hij licht het zaaksoverstijgend belang van dat antwoord toe. Op grond van artikel 553 lid 3 Sv vermeldt de rechter ook de “relevante feitelijke en juridische context”. Hoe die context moet worden omschreven, hangt samen met de aard van de problematiek die als prejudiciële vraag aan de Hoge Raad wordt voorgelegd. Daarbij kan in

gevallen waarin het gaat om de uitleg van een wettelijk delictsbestanddeel bijvoorbeeld worden gedacht aan een weergave of samenvatting van de tenlastelegging als (hypothetische) feitelijke basis en aan de standpunten die de procespartijen (voorlopig) hebben ingenomen over de vraag of het tenlastegelegde feit kan worden bewezenverklaard. In gevallen waarin het gaat om de toepassing van het strafprocesrecht kan worden gedacht aan onder meer – naast een weergave van de tenlastelegging – een overzicht van de relevante processuele activiteiten die in de zaak zijn verricht en aan (een beknopt overzicht van) de op die activiteiten toepasselijke wets- en verdragsbepalingen en rechtspraak.

Het komt er dus telkens op neer dat de rechter, met inachtneming van wat onder 3.3.2 is overwogen, een zo concreet en compleet mogelijke (voorlopige) feitenvaststelling aan zijn prejudiciële vraag ten grondslag legt. Het is die feitenvaststelling die door de Hoge Raad tot uitgangspunt wordt genomen bij de beantwoording van de prejudiciële vraag. Die feitenvaststelling kan daarom door de betrokken procespartijen in hun op grond van artikel 554 Sv te maken opmerkingen in beginsel niet meer ter discussie worden gesteld. Die opmerkingen moeten zijn gericht op de beantwoording van de prejudiciële vraag in het licht van de door de rechter vastgestelde feitelijke context. De beantwoording van die vraag door de Hoge Raad kan in de betreffende strafzaak vervolgens aanleiding geven tot een nadere feitenvaststelling door de rechter.

Tot de omschrijving van de feitelijke en juridische context moet ook worden gerekend een uiteenzetting van de redenen die de rechter ertoe hebben gebracht om prejudiciële vragen te stellen. Het kan nuttig zijn dat de rechter in de beslissing waarbij de prejudiciële vraag wordt gesteld, vermeldt hoe het (voorlopig) antwoord of de verschillende (voorlopige) antwoorden op die vraag volgens hem zou(den) moeten luiden. In dat verband ligt het ook in de rede dat de rechter de consequenties voor de rechtspraktijk schetst van de mogelijke antwoorden op de prejudiciële vraag.

(...)

D. Afzien van beantwoording en binding van de Hoge Raad aan de prejudiciële vraag (3.5)

3.5 De prejudiciële vraag vormt de grondslag voor de door de Hoge Raad te nemen beslissing, waarbij opmerking verdient dat de Hoge Raad niet strikt gebonden is aan de bewoordingen van de voorgelegde vraag. Op grond van artikel 555 lid 2 Sv ziet de Hoge Raad af van beantwoording van de door de rechter gestelde vraag als hij oordeelt dat de vraag zich niet voor beantwoording door een prejudiciële beslissing leent. De Hoge Raad kan tot dat oordeel komen omdat de vraag te veel is verweven met de feiten van de zaak, onvoldoende verband heeft met de zaak of omdat het gaat om een vraag die al door de Hoge Raad is beantwoord of

waarop het antwoord al zonder meer duidelijk is. Verder kan de Hoge Raad afzien van beantwoording van de vraag als hij oordeelt dat de vraag van onvoldoende gewicht is om beantwoording te rechtvaardigen. De Hoge Raad kan zich bij de vermelding van de gronden van zijn beslissing beperken tot het oordeel dat zich één van deze gevallen voordoet.

E. Consequenties voor de voortgang van de betreffende procedure (3.6)

3.6 De rechter is niet verplicht om de behandeling van de betreffende procedure te schorsen totdat het antwoord op de prejudiciële vraag van de Hoge Raad is ontvangen. In de wetsgeschiedenis is in dit verband naar voren gebracht dat de zittingsrechter bijvoorbeeld deskundigen en getuigen kan horen, nader onderzoek kan gelasten of een descente kan houden. Wel kan de rechter pas beslissen over het punt waarover hij prejudiciële vragen heeft gesteld nadat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan en de betrokken procespartijen in de gelegenheid zijn gesteld zich over de uitspraak uit te laten. Vanwege het zaaksoverstijgend belang van de prejudiciële vraag is in de wetsgeschiedenis verder onder ogen gezien dat in andere zaken waarin dezelfde rechtsvraag aan de orde is, de rechter ook de mogelijkheid heeft de verdere behandeling te schorsen totdat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan. Het is aan die rechter om daarover een beslissing te nemen in het licht van de belangen die in de betreffende zaak aan de orde zijn. Op grond van artikel 73 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) wordt de verjaring geschorst door de 'schorsing van de strafvervolgung ter zake van een prejudicieel geschil'. Die schorsing van de verjaring geldt alleen voor de zaak waarin de prejudiciële vraag is gesteld en niet ook in andere zaken waarin de verdere behandeling is geschorst totdat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan op de prejudiciële vraag.'

Beoordeling

Het wettelijke systeem van prejudiciële vragen in strafzaken, zoals dat is neergelegd in de Eerste afdeling van Titel X van het Vierde Boek van het Wetboek van Strafvordering, biedt de rechter de mogelijkheid om aan de Hoge Raad een prejudiciële vraag te stellen over een kwestie die van belang is zowel voor de beslissing die de rechter in de betreffende procedure moet nemen als voor de rechtsontwikkeling. Hoewel de rechter niet verplicht is de behandeling van de betreffende procedure te schorsen totdat het antwoord op de prejudiciële vraag van de Hoge Raad is ontvangen, kan hij pas beslissen over het punt waarover hij prejudiciële vragen heeft gesteld, nadat de Hoge Raad uitspraak heeft gedaan en de betrokken procespartijen in de gelegenheid zijn gesteld zich over de uitspraak uit te laten. Hieruit volgt dat de rechter in beginsel alleen dan de mogelijkheid heeft om een prejudiciële vraag aan de Hoge Raad te stellen, als op dat moment het antwoord van de Hoge Raad nodig is voor de door de rechter te nemen beslissing over de kwestie waarop de gestelde prejudiciële vraag betrekking heeft.

Artikel 555 lid 3 Sv maakt het mogelijk dat, als het antwoord op de vraag – nadat deze is gesteld – niet meer nodig is voor de beslissing van de rechter, de Hoge Raad die vraag toch beantwoordt. Uit de onder 2.5 weergegeven wetsgeschiedenis blijkt dat in deze mogelijkheid is voorzien met het oog op gevallen waarin, nadat de prejudiciële vraag is gesteld, zich een omstandigheid voordoet waardoor de rechter ook zonder beantwoording van de prejudiciële vraag tot een uitspraak kan komen, bijvoorbeeld als het gaat om een gewijzigde proceshouding van de verdachte of als de verdachte is overleden. In zo'n geval ligt het in de rede dat de rechter aan de Hoge Raad kenbaar maakt dat beantwoording van de vraag niet meer nodig is. De Hoge Raad kan echter ook in zo'n geval de vraag beantwoorden, als hem dat met het oog op de rechtsontwikkeling geraden voorkomt.

Als uitgangspunt geldt dus dat de Hoge Raad alleen kan overgaan tot beantwoording van een prejudiciële vraag als op het moment dat de rechter die vraag stelt, het antwoord van de Hoge Raad van belang is voor de door de rechter – na die beantwoording door de Hoge Raad – te nemen beslissing over de kwestie waarop de gestelde prejudiciële vraag betrekking heeft. Onder bijzondere omstandigheden kan echter van dit uitgangspunt worden afgeweken. Daarvoor is het volgende van belang.

Prejudiciële vragen kunnen worden gesteld in alle procedures die zijn voorzien in het Wetboek van Strafvordering. De wettelijke regeling van beantwoording van prejudiciële vragen is daarmee ook van toepassing op strafvorderlijke procedures waarvoor naar hun aard geldt dat de rechter op korte termijn moet beslissen. Het kan dan bijvoorbeeld gaan om procedures die verband houden met de voorlopige hechtenis. Ook de voorliggende zaak vormt hiervan een illustratie, nu het gaat om de beoordeling van, kort gezegd, een vordering tot tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf, terwijl de rechter-commissaris al de voorlopige tenuitvoerlegging heeft gelast. In zo'n geval gaat het tegen onder meer de belangen van de veroordeelde in als de rechter wacht met zijn beslissing op de vordering totdat de Hoge Raad de gestelde prejudiciële vraag heeft beantwoord en de betrokken procespartijen in de gelegenheid zijn gesteld zich over die uitspraak van de Hoge Raad uit te laten. Ook in zo'n geval kan echter een antwoord van de Hoge Raad op de gestelde prejudiciële vraag in het belang van de rechtsontwikkeling wenselijk zijn, bijvoorbeeld omdat het gaat om een in de strafrechtspraktijk veelvoorkomende vraag die door rechters verschillend wordt beantwoord, terwijl (gewoon) cassatieberoep in die zaken niet openstaat.

Zoals de procureur-generaal in zijn conclusie onder 10 heeft opgemerkt, heeft de wetgever uitdrukkelijk willen afzien van de mogelijkheid van het stellen van hypothetische dan wel extrajudiciële vragen. Die beperking van de prejudiciële procedure ziet echter niet op gevallen waarin een rechter een prejudiciële vraag met een zaaksoverstijgend belang stelt aan de Hoge Raad, waarbij die vraag op zichzelf van belang is voor de door de rechter te nemen beslissing,

maar het voor de rechter vanwege de aard van de betreffende strafvorderlijke procedure en de daarin op het spel staande belangen niet goed mogelijk is de beantwoording van de vraag af te wachten. In zo'n geval is de Hoge Raad niet verplicht tot beantwoording van de vraag. Maar de bepalingen staan er niet aan in de weg dat de Hoge Raad – in lijn met de bedoeling van de wetgever die aan de regeling van artikel 555 lid 3 Sv ten grondslag ligt – beslist om de vraag wel te beantwoorden als hem dat geraden voorkomt met het oog op de rechtsontwikkeling en de rechtseenheid, en gelet op het bijzondere gewicht van de vraag in het licht van de belangen van de strafrechtspraktijk.

Nu in zo'n geval met de beantwoording van de prejudiciële vraag wordt afgeweken van het hierboven bedoelde uitgangspunt, is temeer van belang dat uit de beslissing van de rechter waarin de prejudiciële vraag wordt gesteld, blijkt dat is voldaan aan alle overige eisen die de wet stelt en die door de Hoge Raad in zijn beslissing van 13 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:913, in r.o. 3.4.1, zijn besproken.

In dit kader is verder van belang dat ook in een cassatieprocedure in het belang van de wet vragen aan de orde kunnen worden gesteld waarvan de beantwoording door de Hoge Raad is gewenst in het belang van de rechtsontwikkeling of de rechtseenheid. Het voordeel van een vordering van de procureur-generaal tot cassatie in het belang van de wet is dat in die vordering een rechtsvraag veelal in een bredere context dan alleen die van een specifieke strafrechtelijke procedure kan worden geformuleerd en besproken. Als in zo'n geval de procureur-generaal een vordering tot cassatie in het belang van de wet instelt over hetzelfde onderwerp als waarop een gestelde prejudiciële vraag betrekking heeft of aankondigt dat zo'n vordering zal worden ingesteld, zal de Hoge Raad afzien van de beantwoording van de prejudiciële vraag.

De procureur-generaal heeft kenbaar gemaakt dat hij het voornemen heeft om een vordering tot cassatie in het belang van de wet in stellen, waarbij die vordering betrekking heeft op de vraag die in deze prejudiciële procedure is opgeworpen. De Hoge Raad ziet daarom af van beantwoording van de gestelde prejudiciële vraag.

De redactie, februari 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:204

Zaaknummer: 24/03852

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien, A.E.M. Röttgering, M. Kuijer en T.B. Trotman

Wetsartikelen: 553 Sv en 554 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft de rechtbank de gegrondverklaring van het klaagschrift voldoende gemotiveerd, rekening houdend met de standpunten van de officier van justitie en het summiere karakter van het onderzoek in de raadkamer?

Heeft de rechtbank de gegrondverklaring van het klaagschrift voldoende gemotiveerd, rekening houdend met de standpunten van de officier van justitie en het summiere karakter van het onderzoek in de raadkamer?

Wenk

Het cassatiemiddel klaagt onder meer over het oordeel van de rechtbank 'dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring van het inbeslaggenomen geldbedrag zal bevelen'.

Het procesverloop, de door de klager en het openbaar ministerie ingenomen standpunten en het oordeel van de rechtbank zijn weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.2 tot en met 2.6.

Gelet op de in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.3 tot en met 3.5 genoemde rechtspraak van de Hoge Raad en het daarin onder 3.8 besproken motiveringsgebrek in de beschikking van de rechtbank, slaagt het cassatiemiddel in zoverre. Dat brengt mee dat bespreking van het restant van het cassatiemiddel niet nodig is.

De redactie, februari 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:199

Zaaknummer: 24/01541

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C.N. Dalebout

Advocaten: A.W. Syrier

Wetsartikelen: 94 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft de verdachte de aanmerkelijke kans op de dood van het slachtoffer bewust aanvaard?

Heeft de verdachte de aanmerkelijke kans op de dood van het slachtoffer bewust aanvaard?

Wenk

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring van het onder 2 ten laste gelegde. Het klaagt onder meer over het oordeel van het hof dat de verdachte de aanmerkelijke kans op de dood van het slachtoffer bewust heeft aanvaard.

Bij de beoordeling van het cassatiemiddel moet het volgende worden vooropgesteld. Voorwaardelijk opzet op een bepaald gevolg – zoals hier de dood – is aanwezig wanneer de verdachte bewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat dat gevolg zal intreden.

De beantwoording van de vraag of een gedraging de aanmerkelijke kans op een bepaald gevolg in het leven roept, is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, waarbij betekenis toekomt aan de aard van de gedraging en de omstandigheden waaronder deze is verricht. Het moet gaan om een kans die naar algemene ervaringsregels aanmerkelijk is te achten, dat wil zeggen: een in de gegeven omstandigheden reële, niet onwaarschijnlijke mogelijkheid.

Voor de vraag of sprake is van bewuste aanvaarding van zo'n kans heeft te gelden dat uit de enkele omstandigheid dat de verdachte wetenschap heeft van de aanmerkelijke kans dat het gevolg zal intreden, niet zonder meer kan volgen dat hij de aanmerkelijke kans op het gevolg ook bewust heeft aanvaard, omdat ook sprake kan zijn van bewuste schuld. In dat verband kunnen de aard van de gedraging en de omstandigheden waaronder deze is verricht, van belang zijn. Bepaalde gedragingen kunnen naar hun uiterlijke verschijningsvorm worden aangemerkt als zozeer gericht op een bepaald gevolg dat het – behalve als sprake is van contra-indicaties – niet anders kan zijn dan dat de verdachte de aanmerkelijke kans op het betreffende gevolg bewust heeft aanvaard. (Vgl. HR 25 maart 2003, ECLI:NL:HR:2003:AE9049 en HR 29 mei 2018, ECLI:NL:HR:2018:718.)

Het hof heeft – kort gezegd – vastgesteld dat de verdachte op 9 december 2017, komend vanuit de [a-straat] in [plaats] met op dat moment nog een snelheid van ongeveer 70 kilometer per uur, frontaal tegen de bestuurderszijde van de van rechts komende auto van het slachtoffer is gebotst. Onder verwijzing naar deze toedracht heeft het hof – niet onbegrijpelijk – geoordeeld dat de verdachte moet hebben geweten dat hij die aanrijding heeft veroorzaakt.

Verder heeft het hof vastgesteld dat het slachtoffer met haar auto in een naastgelegen sloot is terechtgekomen als gevolg van die botsing, waarbij haar auto op de linkerkant in het water lag. De auto van de verdachte is voor de sloot tegen een boom tot stilstand gekomen. De verdachte is bijna direct na het ongeval uit zijn auto gestapt, heeft een vriend uit die auto bevrijd, heeft de hulpdiensten niet gebeld en heeft tegen een omstander op een intimiderende manier gezegd dat hij niet wilde dat de politie zou komen. De verdachte heeft niemand verteld over de andere auto waarmee hij in aanrijding was gekomen en is vervolgens rustig weggelopen, terwijl hij belde met een vriend om te vragen of hij ergens kon worden opgehaald. Op 20 december 2017 is het slachtoffer aan de gevolgen van de aanrijding – te weten (traumatische) hersenbeschadiging en longbeschadiging ten gevolge van (bijna) verdrinking – overleden.

Het hof heeft overwogen dat uit artikel 7 lid 1 WvW 1994 een ‘specifieke zorgplicht’ volgt voor de veroorzaker van een verkeersongeval, die inhoudt dat het is verboden om de plaats van een ongeval te verlaten als daardoor een ander in hulpeloze toestand wordt achtergelaten. Tegen deze achtergrond heeft het hof verder overwogen dat op de veroorzaker van zo’n botsing de plicht rust te doen wat in zijn vermogen ligt om ervoor te zorgen dat tijdig de noodzakelijke hulp wordt verschaft aan de inzittenden van de auto waartegen hij is aangereden. Daaronder valt volgens het hof ook de plicht om zich na de botsing tijdig op de hoogte te stellen van wat met de andere auto en de inzittenden van die auto is gebeurd.

Het hof heeft in aansluiting op zijn vaststellingen overwogen dat de verdachte zich niet op de hoogte heeft gesteld van wat er direct na het ongeval met de andere auto en het daarin aanwezige slachtoffer is gebeurd en haar ook geen hulp heeft geboden, terwijl de verdachte wel in staat was na te denken en de situatie te overzien. Het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat de verdachte welbewust de aanmerkelijke kans heeft aanvaard dat het slachtoffer (mede) als gevolg van het te lang uitblijven van hulpverlening zou komen te overlijden, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is in het licht van wat hierboven is vooropgesteld toereikend gemotiveerd.

Het cassatiemiddel faalt in zoverre.

De redactie, februari 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 11-02-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:141

Zaaknummer: 23/00958

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en T. Kooijmans

Advocaten: R.J. Baumgardt en M.J. van Berlo

Wetsartikelen: 7 WvW, 6 WvW en 287 Sr